

Staten-Generaal

Den Haag, dinsdag 17 september 2019

Geachte leden der Staten-Generaal,

Staat u mij toe vandaag de 'Troonrede' tot u als leden der Staten-Generaal uit te spreken.

De regering bouwt verder aan een basis voor een duurzame, sociale, gezonde en ook economisch gezonde samenleving. Met betrekking tot een gezonde samenleving acht de regering het van cruciaal belang dat een vitalisering van de eerstelijnszorg consequent tot uitdrukking komt in al haar samenhangende beleidsvoornemens. Naar inschatting zal een actief beleid voor de verschuiving van zorg van de Tweede naar de Eerste lijn van in totaal 2 miljard nodig zijn. In deze kabinetsperiode zal er een wettelijk kader komen om de verschuiving van zorg af te dwingen.

De overcapaciteit aan zogenaamde 'zorgstenen' is door het ministerie erkend en zal eenmalig voor een bedrag van circa 18 miljard worden gesaneerd. De regering zal een inspanningsverplichting op zich nemen om de effecten van gereguleerde marktwerking op houdbaarheid te toetsen en haar verantwoordelijkheid nemen.

Europees gezien is de eigen bijdrage in Nederland gering en het verzekerde pakket groot. De regering realiseert zich dat het maatschappelijk en politiek de nodige emotie zal veroorzaken, maar is van mening dat het politiek moed vereist dit grondig te herzien. Het begrip 'aanspraak' zal aan de hand van de ziektelast en de eigen bijdrage nadrukkelijk worden uitgewerkt. Via sociale media zullen burgers bij het debat over de hoogte van de prijs per gewonnen levensjaar actief worden betrokken.

Nog in deze regeerperiode zal een regio-experiment worden opgestart waarbij behalve de kosten ook de opbrengsten van de zorg over de departementen heen kunnen worden gealloceerd. Het Kabinet spreekt haar bewondering uit voor de inzet van de instituties die zich bezighouden met de inrichting van de zorg, maar erkent dat deze onvoldoende bijdragen aan de beheersbaarheid van de kosten en de kwaliteit van de zorg. Verzekerde zal daarom zelf wettelijk meer regie krijgen op de inrichting van de zorg.

De mogelijkheid om via collectieve zorgverzekeringen en incentives te initiëren voor preventie beschouwt het Kabinet als mislukt. De wetgeving zal worden aangepast, zodat verzekerden de mogelijkheid krijgen zich meerjarig aan een zorgverzekeraar te binden. De perverse prikkels van het jaarlijks kunnen wisselen van zorgverzekeraars, met als neveneffect dat zorgverzekeraars geen belang hebben te investeren in preventie, is daarmee door de regering erkend.

De overheveling van zorg naar de WMO en de invoering van de wet op de jeugdzorg worden als mislukt beschouwd en zullen daarom worden teruggedraaid. In de huidige kabinetsperiode zal een voorstel aan de Kamer worden voorgelegd waarbij 'Zorg op de juiste plaats' en maatschappelijk draagvlak en samenhang leidend zullen zijn.

Lokale en integrale samenwerking zijn gericht op welzijn en op het bereiken van aantoonbare gezondheidswinst. Teneinde integraal te kunnen bekostigen zal de regering er zorg voor dragen dat de huidige financieringsystematiek zal worden aangepast. Immers de huidige systematiek heeft geleid tot

Staten-Generaal

vergaand domeindenken zowel binnen VWS, interdepartementaal als binnen de zorg en het welzijn zelf. De regering erkent daarmee dat de zorg dramatisch is geïnstitutionaliseerd en heeft geleid tot perverse prikkels en bureaucratie. Het creëren van maatschappelijke integraliteit voor de personen die 'in zorg zijn' ziet het Kabinet dan ook als een taakstelling met als doel het vertrouwen in de solidariteit te behouden.

Het vertrouwen in de zorg dient te worden hersteld door zorgprofessionals actief te betrekken bij het oplossen van de vraagstukken waar de zorg voor staat. De regering denkt hierbij nadrukkelijk aan de verantwoordelijkheden en inzet van de beroepsverenigingen met betrekking tot doelmatigheid en preventie. Hiertoe zal in de preventienota worden opgenomen dat vanaf 1 januari 2020 door iedere zorgaanbieder contractueel moet worden vastgelegd wat op het vlak van preventie de resultaatverplichting is.

Ten behoeve van de innovatie en de veranderende maatschappelijke verwachtingen zal de digitalisering drastisch worden geïntensiveerd. Voorts heeft de regering besloten om met dezelfde argumentatie als bij de donorwetgeving bij het EPD met ingang van 1 januari 2020 te kiezen voor een opt-out regeling. Door deze regering zal werk worden gemaakt van een rookvrije generatie door in alle steden met meer dan 50.000 inwoners met ingang van 1 januari 2021 een algeheel rookverbod in te voeren.

De Balkenendenorm zal niet meer bepalend zijn voor het inkomen van zorgbestuurders. Tevens zal niet langer het doel zijn medisch specialisten in loondienst aan te stellen. Winst maken in de zorg, als prikkel tot innovatie is door deze regering erkend voor het doen slagen van marktwerking in de zorg. Hiermee wil het kabinet het vertrouwen uitspreken in de kracht en potentie van publiek-private samenwerking. Het ministerie erkent dat marktwerking zonder financiële incentives in feite staatsgereguleerde zorg is waarvan de houdbaarheid ten einde loopt.

In het komend parlementaire jaar zal de rol van de NZa (Nederlandse Zorgautoriteit), de ACM (Autoriteit Consument & Markt) en het ZiNL (Zorginstituut Nederland) nadrukkelijk worden bijgesteld teneinde meer samenhang, maatschappelijke relevantie en betere Governance te genereren. In het thans lopende parlementaire jaar zal de regering haar bevindingen en voorstellen daartoe in een notitie aan de Tweede Kamer doen toekomen.

Binnen het bestuurlijk apparaat van VWS zal een ingrijpende attitudeverandering plaatsvinden welke het vertrouwen in de zorg moet herstellen. De opbrengsten van de zorg en de innovaties worden in de zorg meer dan voorheen gewogen met haar beleid.

De regering zal haar verantwoordelijkheid nemen door de integrale effecten van de convenanten en bestuurlijke akkoorden, zoals gesloten in de zorg, te toetsen om onvoorziene neveneffecten en verkeerde prikkels daarvan te herstellen. De zorgprofessionals zullen benaderd worden hier input voor te leveren. Het ministerie zal open, transparant en voorspelbaar communiceren. Dit zal zorgprofessionals, bedrijven en overheden met elkaar verbinden waardoor nieuwe samenwerkingsvormen ontstaan en het vertrouwen zal worden hersteld. Nieuwe verdienmodellen zullen hun intrede doen waarbij de eigen verantwoordelijkheid van de burger met betrekking tot haar of zijn 'zorgdroom' centraal staat.

Het komende jaar zullen de eerste experimenten van start gaan om diagnostiek en behandeling los te koppelen.

Staten-Generaal

Gezien de maatschappelijke impact van het zorgdossier zal nog dit jaar een parlementaire enquête zorg worden gestart. De basis daarvan zal eind september van dit parlementaire jaar samen met een van de resultaten van de zorgverzekeringswet in een notitie worden vastgelegd.

Op voorhand wil ik het vertrouwen in zorgprofessionals in de zorg uitspreken. Daarnaast wil ik vragen de verwachtingen van maakbaarheid van de zorg realistisch van omvang te laten zijn. Voorts wil ik het vertrouwen uitspreken dat met het bovenstaand beleid de zorg een aantrekkelijke werkgever zal zijn en daarmee anticipeert op het nijpende arbeidsvraagstuk in de zorg.

Tot slot geachte leden der Staten-Generaal, wil ik nadrukkelijk het vertrouwen uitspreken dat u de Droomrede inhoudelijk zult faciliteren, teneinde de ingrijpende paradigmaverschuivingen mogelijk te maken. Tweede Kamerdebatten op basis van incidenten zullen dan ook tot het verleden behoren.

U mag zich daarin gesteund weten door het besef dat velen u wijsheid toewensen en met mij voor u om kracht en Gods zegen bidden.

Willem-Alexander
Koning der Nederlanden
De Derde Kamer